אמרות טהורות

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת תרומה תשע"ו

שנה ב' - גליון ע"א

יו"ל בס"ד ע"י מכון כרם בית שמואל
שע"י חסידי אלכסנדר

מכון
כרם בית שמואל
אלכסנדר

ליל שב"ק תרומה שנת תשע"ד

וידבר ד' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה וגו', ולכאורה צריך להבין ענין מקרא זה למה שאמר קודם לכן בסוף פרשת משפטים וידוא משה בתוך הענן וגו' ויהי משה בהר ארבעים וארבעים לילה, וכתב **בבעל הטורים** וכן הוא **בשלה"ק** אשר 'תרומה' הוא אותיות מ' תורה והיינו שמרמז לתורה שניתנה למ' יום.

ואפ"ל בהקדם עפ"י מה שכתב **בסידורו של שבת** (שורש ח' ענף ב' עלה א' אות ב') על דברי הנביא (יהושע א') ויהי אחרי מות משה עבד ד' וגו' והק' אשר ידוע כי דרגת העבד הוא דרגא הקטנה שבישראל, ולא נאה להכתב כן על אדון הנביאים שהיה שקול כנגד כל ישראל, עוד הק' (שם אות ג') על מה שאמר דהע"ה אנא ד' כי אני עבדך אני עבדך בן אמתך ולכאורה מה היה מבקש קודם אמרו שהוא עבדו, שהזכיר זה שהוא עבדו ולכן מבקש הוא ממנו אנא ד', ועוד מהו שהזכיר בן אמתך ומה הנפקא מינה בזה אם הוא בן אמה אם לאו.

וביאר על דרך משל (שם אות ד') במלך אחד שצוה לעבדיו לתקן לו כתר מלוכה להכתיר עצמו בו בכתר מלכות כדת המלך, יש מהם אלו הפחותים בדעת שזה נחשב אצליהם לעבודה ולמשא כבד עם שיודע בנפשו שעתיד זה הכתר להיות עולה ויושב בראש המלך וכל הרואים את המלך כולם יפחדון ויחרדון מאימת כתר המלכות, כי הוא מורה על גדולתו וכבודו כי רבה הוא ונורא בגויים, עם כל זאת גם המלך עצמו נבזה בעיניו וכלא נחשב אצלו כבוד המלך וכתרו, כי לגודל חסרון דעתו וטפשות לבו אינו רואה לשים לב על זה ונחשב אצלו עבודה זו כשאר עבודות הפחותות שעושה להמלך, ועל כן אינו רואה לעשותו כי אם עבור שיודע שבודאי ישלם המלך בעד טרחתו ועושה זאת למענו, למען יקבל שכרו משלם ומצפה לתשלום גמול, והמלך החכם המבין לכל זה, אותו עבד נבזה הוא בעיניו למסור לו איזה גדולה ולהעלותו בקצת מעלות יתירות על שאר עבדיו, ואך אין דרכו של מלך לקפח שכר כל בריה ודאי הנה שכרו אתו, ומשלם לו כפי ערך העבודה, אף שהוא כיד המלך הטובה עם כל זאת שכרו קצוב לפי ערך העבודה, והסוג השני המה

בעלי השכל וכ״כ נחשבת עבודה זו בעיניהם עד שמתענגים בעבודה זו ויודעים אשר אף אם המלך לא היה נותן להם שכר על זה היו עושין לו עבודה כזו, ואף גבה לבם בזה ואומרים בלבם כי לכך זכו לעסוק בעבודה זו, להיותם לבדם ראוים לכך ולהם נאה ויאה להתעסק בזה העסק, ואף באלה אין דעת המלך נוחה כי כמעט השוו כבודם לכבוד המלכות שסוברים שראוים לכך, ועל כן לא נפל פחדם עליהם להתפחד ולהתיירא מנגיעת כתר הכבוד הזך והנקי שא״ו לא ילוכלך ולא יטונף מזוהמת הידים ולהיות נחרד בזכרו כי זה הוא שמוכן ליתן על ראש המלך, ואין בו מעלה מהראשון רק בזה אשר מכיר בערך העבודה ולא יחפוץ לעשותה בשביל קבלת פרס, אמנם אף בו לא בחר המלך להיות כלבו, והמעלה הנבחרת הוא בזה העבד אשר קנה לעצמו מידת הענוה והוא נכנע תמיד לפני המלך וירא״תו תמיד על פניו ולא יוכל לשכוח בגדלות מלכו אף רגע ותמיד כמעט נפשו יוצאת אל המלך, וזה העבד אם יהיה אליו ציווי מפי המלך אפילו בעבודה הבזויה מכל העבודות ילהב לבבו ויכסוף נפשו ויחפוץ גופו וכל אברין לעשות את ציווי המלך, ולא יחשב לו כל הון ויקר בעבור עשייה זו בזכרו אשר הוא ציווי מפי המלך, וכש״כ אם יצוהו המלך לתקן לו כתרו שיהיה מוכן להיות עולה ויכתיר את המלך, וכמה יחרד וירתת ויזיע ויפחד ומתירא מכל נגיעת הכתר בידו ליתנו אל המלך כדי להלבישו על ראשו באומרו מי אנכי חסר דעה ואיש נבזה בעסק הזה, וחושש מכל נגיעה בכתר המלכות פן ישיש בו כתם כל דהו, ומה אעשה וכן צווה עלי המלך ועל כן אני מוכרח ליטול הכתר הנורא בידי אבל עכ״פ ארחץ בנקיון כפי עד שיטהרו מלכלוך כל מה ואף אחר כל זה לא אקחו בידי כי אם אחר שאכרוך ידי במשי זך ונקי מכל כדי שלא יתהוה כתם כל דהוא, ואחר כל זאת בבאו לפני המלך וכתר המלכות בידו חלחלה אוחזתו בכל גופו הן מצד מורא המלך והן מצד מורא מגודל העבודה שעושה, ומה גם אחר תשלום העבודה פוסע לאחוריו ועומד ומרעיד, והמלך שואל לו מה זה אתה מרעיד עוד הלא שלמת מעשיך בטוב, והוא משיב למלך ואיך לא אפחד וארעד ששמתי לבי במה אשלם למלך על הכבוד הגדול שכבדני שאעשה לו עבודה זו אשר לאו כל אדם זוכה ומה מאוד גדלה שמחתי

לעשות כן כל ציווי המלך ואין די לשלם למלך בעד זה ויודע אני שאף אם אתן נפשי למלך לא יהיה שקול על אחד מני אלף תשלום גמולו, ובזה האיש יחפוץ המלך ושם כסאו מעל כל השרים ומשליט אותו על עמו וכל אשר יש לו נותן בידו, וכשהמלך גוזר גזירה בבקשתו מבטל הכל כי המלך אוהבו אהבת עולם ואהבה רבה וכל טוב אדוניו בידו ואין מחסור לו.

ובן הוא ממש בדרך ד׳ ועשיית מצותיו, כי בכל מצות התורה ולימוד התורה ותפילות ישראל הם כולם כתרים ועטרות לקונו כמאמר הקרא ״ישראל אשר בך יתפאר״ והיינו שמעשי ישראל נעשים פאר ועטרה להיותם עולים ויושבים בראש אלהי עולם מלמ״ה הקב״ה.

וזהו על ישראל גאותו ועוזו בשחקים נורא אלקים וגו׳, היינו כשישראל עושין מצות ומעש״ט אזי נכתר המלך בכתר המלכות ובזה גאותו גדלה כי הכל יראים ומתפחדים בעת שהוא נכתר בכתר המלוכה וחיל ורעדה יאחזון, ואז נורא אלקים ממקדשך פירוש אף אותן שמוקדשים לשמשו בעת שהוא נכתר בכתר המלוכה אז נורא הוא עליהם ובאימה יערצו, וזהו כח ישראל אשר גורמין לקדושה גדולה ומורא בכל העולמות כי המה עושים להיות מלמ״ה הקב״ה מוכתר בכתר המלוכה, ואז תמלא הירא אף בשרפים העומדים ממעל לו, ואין הכל מביניים בגדלות העבודה הזו, ויש ביניהו שלושה סוגי אנשים האלו המזכרים, הכת הראשונה אין מכירים כלל בעבודה הזו ואחר קיום מצוה כל דהו גבה לבם על ד׳ לומר שהם עובדים עבודת עבד ורואים הם לכל תשלום שכר טוב, וכאשר תפגע בהם איזה רעה קוראים תגר על ד׳ וחוטאין בלבם כנגד ד׳, והכל עבור שאין הכרתם חזקה בגדולת העבודה וכוונתם רק לעצמם שישולם גמולם ממי שלוס בזה, הכת השניה יודעים ומביניים קצת בגדולת יוצר בראשית ומכירים בגודל חשיבות העבודה וחושקים לעשותה בלא שום קבלת פרס, אך גדלה בעיניהם עבודתם לומר אשר ראוים הם לאותה איצטלא לתקן כתר המלוכה למלמ״ה הקב״ה ואינם מחויבים לירא עוד מעבודה זו ולהודות לשמו על זאת להיות להם זכות ולדקה שזכו לעשות רצונו, אך טובים השניים מן האחד במה שנחשבת אצלם זאת העבודה לכבוד גדול ולעבודה חשובה, אמנם המעלה

הנבחרת מכל אלה הוא האיש אשר נמצא בו מדת הענוה השלימה, וירא ובוש עד מאוד בבושה וענוה גדולה אף לכנות עצמו בשם עבד מקטני עבדי המלך, ונדמה בעיניו למלך גדול ואדיר העומד בין עבדיו שריו ויועציו הגדולים והחשובים ובא איש אחד נבזה וחסר דעה לא דעת ולא תבונה בו וכו׳ והתחיל לדבר אל המלך אני עבדך ואתה מלך עלי, ודאי לצחוק ולחוכא ואיטלולא נחשב בעיני המלך והשריס.

וזהו שקראו הכתוב למשרע״ה עבד ד׳, משה עבדי, כי גלוי וידוע לפניו שהוא החשיבות והמעלה הגדולה אצל משרע״ה לכתוב בו שהוא עבד ד׳ יותר מכל הגדולות והמעלות שבעולם שלא היה חפץ וחשוב אצלו שום דבר כי אם להיות עבד ד׳, וזהו שאמר הכתוב ׳לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא׳ שזכה להיות נקרא עבדי משה ממה שבכל ביתי נאמן הוא, שהיה נאמן בבנין המשכן לכתוב על כל דבר כאשר צוה ד׳ ואין לו מעצמו כלום, והיה מראה שרק חפץ ליקרא עבדי, וזהו שאמרו כל הנביאים נתנבאו בכה אמר ואך משה רבינו חשש אולי יהיה נשמע מלשון זה שהוא מוסיף מעצמו ליפות הדברים אל העם, ועל כן אמר הוא זה הדבר אשר צוה ד׳ שהוא הוא אמירת ד׳ בעצמו ואין לו משלו כלום בזה כי זה היה כבודו לכנות עצמו בשם עבד ד׳ (שם עלה ה׳).

ועל זה אמר שהע״ה (קהלת א׳ ג׳) מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש, דהנה ידוע כי דרגת עבודת השמש שמודה ומשבחת ליוצרה על שזכתה לעשות שליחותו ית״ש, כמאמר רבותינו ז״ל (סנהדרין ל״א:) אמר ליה אנטוניוס לרבי מפני מה חמה יוצאה ממזרח ושוקעת במערב אמר ליה כדי ליתן שלום לקונה והיינו שהשכינה היא במערב וכיון שמגעת למערב הולכת ומשתחוה לפני בוראה שזכתה לעשות שליחותו של מקום, והנה אמרו בילקוט (שמעוני ר׳ ת״ו) על הפסוק ויהי שם עם ד׳ ארבעים יום וארבעים לילה מנין היה משה יודע אימתי יום ואימתי לילה, כשהיה רואה גלגל חמה בא וכורע לפני המקום היה יודע שהוא לילה וכו׳, והוא מה שאמרו (ב״ב ע״ה.) פני משה כפני חמה, כי זה היה דרגת משה שכתוב בו עבד ד׳ שהיה חשוב עליו עבודת שמו

יתברך עד שהיה מוכן למסור נפשו לד׳ על שזכה לעשות שליחותו, והואיל והשמש מכיר עבודה הזאת השלימה השוה פני משה כפני חמה בדרגה אחת (שם עלה ו׳-ז׳).

ולזה רמז הכתוב ויקחו לי תרומה

כלל בזה שני דברים, כי הנה ידוע אשר הנותן מתנה לאדם חשוב נחשב אצל הנותן כאילו קיבל ממנו, וכמו שמובא לענין קידושין (עיין קידושין ז׳.), ונמצא כשנתנו ישראל מתנה לרבוה״ע ודאי שהיה נחשב אצלם כלקיחה גמורה וכאילו קיבלו כל טוב שבעולם בזה שזכו שמלך עולמים קיבל מהם מתנה, והוא אומרו ויקחו לי תרומה שבשתייס נחשב להם זה הנדבה לקיחה כאילו לקחו הם כל טוב, אחת שהוא לי ומי שזוכה לתת לי ודאי לקיחה יחשב אצלו, והשנית שהוא תרומה שנתרומם להיות נעשה מזה כתר מלוכה בראשי, וזה ׳לי תרומה׳ שגם אצלי הדבר מתרומם עד למאוד (שם עלה ט׳).

וזהו ענין סמיכות המקראות דעל ידי ארבעים יום וארבעים לילה

שהיה משה בהר זכו למדרגא זו של ויקחו לי תרומה והבינו אשר עבודה זו שזכו לעשות רצון קונם גדולה היא מכל העבודות וזהו מה שרמזו הבעה״ט והשלה״ק אשר תרומה הוא תורה מ׳ דע״י מ׳ יום שניתנה בהם תורה זכו לויקחו לו תרומה וכנ״ל.

ואולי בזה גם נבאר המשך המקראי

קודם מה שאמר הכתוב (כ״ה מ׳) ׳וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר׳ היינו שכל העשיות יהיו בדרגא הגדולה הזאת שעל הכל יאמר כאשר צוה ד׳.

בסעודה שלישית

בכל אשר אני מראה אותך בהר וגו׳

וכן תעשו, ופרש״י לדורות אם יאבד אחד מן הכלים או כשתעשו לי כלי בית עולמים כגון שלחנות ומנורות וכיורות ומכונות שעשה שלמה כתבנית אלו תעשו אותם, והרמב״ן הקשה דלא ידע שיהיה זה אמת שיתחייב שלמה לעשות כלי בית עולמים כתבנית אלו, ועוד כי מזבח הנחושת שעשה שלמה היה עשרים אמה אורך ועשרים רוחב (ד״ה ד׳ א׳).

ואולי הענין הוא עפ״י מה שכתב כ״ק דו״ז אדמו״ר זצללה״ה

זי"ע בשמח ישראל (פקודי ד') בשם כ"ק מיתן **אדמו"ר הזקן מווארקא** זללה"ה זי"ע, כי עיקר קדושת וחיות המשכן והמשכת השכינה בו היה ע"י הרצון ונדבת לב ישראל ובכח קדושת רצונם הטוב המשיכו קדושת השכינה, וכמאמר **האלשיך הקדוש** שהכתוב מתמה האיך אפשר לעשות משכן למי שנאמר בו 'השמים ושמי השמים לא יכלכלוך' ולגמגמם שכינתו בין הבדים כי זהו שאמר הכתוב (שה"ש ג') אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון ועמודיו עשה כסף רפידתו זהב מרכבו ארגמן, ולכאורה איך אפשר זאת, והתירוץ הוא תוכו רצוף אהבה היינו שמאהבה והיראה הרצון והחשק מנדבת המשכן עי"ז המשיכו השכינה הק' לתוך בדי הארון.

וזהו הענין מה שפרש"י וכן תעשו לדורות היינו כמו אז בעת הקמת המשכן שע"י רצונם הטוב והתעוררות לבם המשיכו קדושת השכינה כן בכל הדורות כאשר יהיה ברצונם להמשיך קדושת השכינה בתוכם יעוררו התוכו רצוף אהבה ועי"ז יזכו להשראתו יתברך בתוכם.